

**नवीन ताडी धोरण तयार करण्यासाठी उच्चस्तरीय
समिती गठीत करण्याबाबत**

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: टीओडी-०८१८/प्र.क्र.१८२/राउशु-३

मंत्रालय (विस्तार), ५ वा मजला, मादाम कामा मार्ग,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२.

दि. १६ फेब्रुवारी, २०२१.

- वाचा :-** १) महाराष्ट्र ताडी दुकाने (अनुज्ञप्ती देणे) आणि ताडी झाडे (छेदणे) नियम, १९६८.
२) महाराष्ट्र ताडी दुकाने (लिलाव-नि-निविदाद्वारे अनुज्ञप्ती देणे) आदेश, २००१.
३) महाराष्ट्र ताडी दुकाने (लिलाव-नि-निविदा द्वारे अनुज्ञप्ती देणे) (सुधारणा)
आदेश, २०१०.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र ताडी दुकाने (अनुज्ञप्ती देणे) आणि ताडी झाडे (छेदणे) नियम, १९६८ अन्वये सन १९९४-९५ पर्यंत जाहीर लिलावाद्वारे ताडी विक्रीच्या टीडी-१ अनुज्ञप्त्या मंजूर केल्या जात होत्या. तदनंतर शासन अधिसूचना दि.०८.०८.१९९५ अन्वये, सन १९९५-९६ या वर्षापासून गतवर्षीच्या अनुज्ञप्ती शुल्कामध्ये दरवर्षी ६% वाढ करून अनुज्ञप्तीचे नुतनीकरण पुढील ४ वर्षांपर्यंत करण्याची तरतुद करण्यात आली. तसेच, शासन आदेश दि.३१.०८.२००० अन्वये, सन २०००-०१ या वर्षाकरिता लिलाव किंवा निविदा पद्धतीने अनुज्ञप्त्या न देता मागील वर्षाच्या अनुज्ञप्ती शुल्काच्या रक्कमेत ६% वाढ करून अनुज्ञप्त्यांचे नुतनीकरण करण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता. शासनाच्या सदर आदेशाविरुद्ध मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल रिट याचिका क्र.४८२३/२००० मध्ये मा.न्यायालयाच्या दि.१७.१०.२००० रोजीच्या आदेशानुसार राज्यातील ताडी दुकानांना अनुज्ञप्ती देण्याबाबतच्या धोरणाचा पुनर्विचार करण्यासाठी श्री.एस.एस. तिनईकर यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमण्यात आली होती. सदर समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार, ताडी अनुज्ञप्ती लिलाव-नि-निविदा पद्धतीने देण्याकरीता शासन अधिसूचना दि.०४.०६.२००१ अन्वये महाराष्ट्र ताडी दुकाने (लिलाव-नि-निविदाद्वारे अनुज्ञप्ती देणे) आदेश, २००१ निर्गमित करण्यात आले.

सन २००६-०७ या वर्षात गत वर्षीच्या म्हणजेच सन २००५-०६ मधील ताडी अनुज्ञप्त्यांना प्रथम तीन महिन्यांसाठी ३% वाढीव शुल्क आकारून व तदनंतर ६ % वाढ करून अनुज्ञप्त्या मंजूर करण्याबाबत निदेश देण्यात आले. सदर कार्यपद्धती विरुद्ध मा.उच्च न्यायालय मुंबई येथे श्री. बाबुराव कोंताम व इतर यांनी रिट याचिका क्र.६५६८/२००७ दाखल केली होती. सन २००७-०८ या वर्षात अनुज्ञप्त्यांचे नुतनीकरण करण्यात आले होते. त्यानंतर, सन २००८-०९ या वर्षासाठी ताडी अनुज्ञप्त्यांचे धोरण ठरविण्यासाठी शासन निर्णय, दि.२५.०३.२००८ अन्वये श्री.अजितकुमार जैन, तत्कालीन प्रधान सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमली होती. सदर समितीच्या शिफारशीला अनुसरून शासन अधिसूचना, दि.०९.०८.२०१० अन्वये, महाराष्ट्र ताडी दुकाने (लिलाव-नि-निविदा

द्वारे अनुज्ञप्ती देणे) (सुधारणा) आदेश, २०१० निर्गमित करण्यात आले. त्याअन्वये ताडी अनुज्ञप्ती मंजूर करून तिचे दरवर्षी नूतनीकरण करावे. नूतनीकरण हे जास्तीत जास्त चार वर्षांपर्यंत असेल. सन २०१०-११ या ताडी वर्षाकरिताचे नूतनीकरण शुल्क हे गत ताडी वर्ष सन २००९-१० इतके राहिल. तसेच तदनंतरच्या वर्षाकरिताचे नूतनीकरण शुल्क हे त्या-त्या गतवर्षाच्या रक्कमेच्या ६% पर्यंत शासन निदेशान्वये वाढीव असेल, असे विहित करण्यात आले. त्यानुसार, सन २०१०-११ ते सन २०२०-२१ या कालावधीत लिलाव नि निविदेद्वारे व नूतनीकरणाद्वारे ताडी अनुज्ञप्ती मंजूर करण्यात आल्या आहेत.

ताडीमध्ये होणारी भेसळ रोखणे, ताडी झाडांची आधुनिक पध्दतीने लागवड करणे, ताडी झाडांच्या दुकानांची किंमत निश्चित करणे, झाडांच्या संख्येचे निकष ठरविणे व ताडी अनुज्ञप्ती मंजूरी व नूतनीकरण याबाबत कार्यपध्दती निश्चित करणे याकरीता सर्वकष धोरण तयार करणे आवश्यक आहे. याअनुषंगाने नवीन सर्वकष ताडी धोरण तयार करण्यासाठी उच्चस्तरीय समिती गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

राज्याचे नवीन सर्वकष ताडी धोरण तयार करण्यासाठी खालीलप्रमाणे उच्चस्तरीय समिती गठीत करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

१. उच्चस्तरीय समितीची रचना :-

अ.क्र.	नाव	पद
१	श्री. रमानाथ झा, भा. प्र. से. (सेवानिवृत्त), माजी प्रधान सचिव	अध्यक्ष
२	आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	सदस्य
३	कृषी आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
४	संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
५	प्रमुख नारळ संशोधन केंद्र, भाटे जि.रत्नागिरी (डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषी विद्यापीठ, दापोली अंतर्गत.)	सदस्य
६	राष्ट्रीय रासायनिक प्रयोगशाळा, पुणे यांचे सध्याचे अथवा सेवानिवृत्त प्रतिनिधी	सदस्य
७	कृषी विज्ञान केंद्र, बारामती यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
८	महाराष्ट्र ताडी असोसिएशनचे दोन प्रतिनिधी	सदस्य
९	निरा असोसिएशनचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
१०	विभागीय उपआयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, ठाणे	सदस्य सचिव

२. समितीची कार्यकक्षा :-

१. ताडी अनुज्ञप्ती मंजूरी व नूतनीकरण याबाबत कार्यपध्दती निश्चित करणे.

२. ताडीमध्ये होणारी भेसळ रोखण्यासाठी उपाययोजना सुचविणे.
 ३. ताडी झाडांची आधुनिक पध्दतीने लागवड व वाढ याबाबत उपाययोजना सुचविणे.
 ४. ताडी झाडांच्या दुकानांची लघुत्तम व महत्तम किंमत निश्चित करणे.
 ५. एका ताडी दुकानासाठी शहरी व ग्रामीण भागात झाडांच्या संख्येचे निकष ठरविणे.
 ६. ज्या ताडी दुकानांची किंमत अत्यंत जास्त आहे, त्या दुकानाच्या कार्यक्षेत्रात नवीन ताडी दुकान मंजूर करणे आवश्यक वाटत असल्यास त्याबाबतचे निकष ठरविणे.
 ७. ताडी झाडे छेदणे, ताडीची वाहतूक व विक्री इ. प्रक्रिया सुव्यवस्थितपणे व्हावी म्हणून पेय मद्य निर्मिती, विक्री बाबत असलेल्या कार्यप्रणालीचा अवलंब करणेबाबत विचार विनिमय करून उपाययोजना सुचविणे.
 ८. आरोग्याच्या दृष्टीने उपयुक्तता व शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात भर टाकणारी बाब कशी होऊ शकेल याबाबत उपाययोजना सुचविणे.
३. **समितीची कालमर्यादा :-** समितीने आपला अहवाल ३ महिन्यात शासनास सादर करावा.
४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२१०२१६१४३४१३१४२९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सु.श.यादव)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
२. मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
३. मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
४. मा.विरोधी पक्षनेता यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद/ विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
५. मा.उपसभापती यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
६. मा.उपाध्यक्ष यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
७. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,

८. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
९. मा. मंत्री (राउशु) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
१०. मा.राज्यमंत्री (राउशु) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
११. मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई,
१२. प्रधान सचिव (राउशु) यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१३. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
१४. समितीचे अध्यक्ष व सर्व सदस्य, (आयुक्त, राउशु यांचेमार्फत)
१५. विभागीय उप आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, ठाणे,
१६. निवडनस्ती.